

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUC

Ústav ekonomie

Jana Kralčáková

Minimální mzda v České republice a EU

The Minimum Wages in the Czech Republic and the EU

Bakalářská práce

Ing. Jolana Kvíčalová

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené
informační zdroje.

Olomouc.....

vlastnoruční podpis

Chtěla bych především poděkovat Ing. Jolaně Kvíčalové za užitečné rady, pomoc a ochotu a také Mgr. Aleně Kindlové za korekci textu.

Obsah

Obsah	4
Úvod.....	5
1 Minimální mzda.....	6
1.1 Mzda.....	6
1.2 Výpočet čisté mzdy	7
1.3 Charakteristika minimální mzdy	8
1.4 Základní funkce minimální mzdy	9
1.5 Historie minimální mzdy ve světě.....	9
1.6 Trh práce	10
1.7 Vliv minimální mzdy na zaměstnanost a nezaměstnanost	12
1.8 Odpůrci a příznivci minimální mzdy	14
1.9 Vliv minimální mzdy na konkurenceschopnost podniků	14
2 Minimální mzda v České republice	17
2.1 Důležité milníky novodobé historie ČR.....	17
2.2 Minimální mzda v ČR.....	19
2.3 Vývoj minimální mzdy od roku 1991	20
2.4 Průměrná mzda	20
2.5 Zaručená mzda	22
3 Minimální mzda v Evropské Unii	27
3.1 Historie Evropské Unie.....	27
3.2 Členské státy EU	28
3.3 Sociální politika v EU	34
3.4 Minimální mzda v EU.....	36
3.5 Poměr minimální mzdy k průměrné měsíční mzdě.....	38
Závěr	43

Úvod

Práce bude pojednávat o minimální mzdě v České republice a Evropské unii. Cílem práce je zjistit, kolik procent průměrné mzdy tvoří minimální mzda v ČR a ve státech EU. První kapitola obsahuje vymezení minimální mzdy. Jsou zde shrnuty základní charakteristiky mzdy, druhy mezd, pojmy čistá, hrubá mzda a superhrubá mzda a způsob, jak se čistá mzda v České republice vypočítá. Dále kapitola obsahuje charakteristiku minimální mzdy a její funkce, historii, trh práce, protože minimální mzda má velký vliv na toto téma, vliv minimální mzdy na zaměstnanost a nezaměstnanost, názory odpůrců a příznivců minimální mzdy a nakonec vliv minimální mzdy na konkurenceschopnost podniků.

Další kapitola se zabývá minimální mzdou v České republice (dále jen ČR). Nejdříve jsou zde uvedeny důležité milníky novodobé historie ČR a vstup ČR do Evropské unie (dále jen EU), kde je popis Československé republiky při rozpadu komunismu a rozdělení na Českou republiku a Slovenskou republiku a dále vstup ČR do EU. Dále je zde stručně popsána historie minimální mzdy u nás, vývoj a analýza minimální mzdy od roku 1991 až do roku 2007, v dalších letech se minimální mzda nezměnila. Dalším tématem je průměrná mzda, která je zde definována a je zde obsažena analýza průměrné mzdy od roku 1993 až do roku 2010. Součástí této kapitoly je výpočet poměru minimální mzdy k průměrné mzdě od roku 1993 až do roku 2010, kde jsou přesně vyčísleny změny, které se týkaly minimální mzdy a průměrné měsíční mzdy v těchto letech. Kapitola obsahuje také vymezení průměrné měsíční mzdy za 1. - 3. čtvrtletí za rok 2011 ve všech krajích ČR. Poslední podkapitolou je zaručená mzda, kde je stručně charakterizována a je zde popsáno všech 8 skupin platových tříd.

Poslední kapitolou je minimální mzda v EU. Tato kapitola obsahuje historii EU, členské státy EU i se stručnou charakteristikou a nastínění problematiky sociální politiky v EU. Nejdůležitějšími podkapitolami jsou minimální mzda v EU a průměrná mzda v EU, kde jsou uvedeny všechny minimální mzdy členských států, i s přepočtem na jednu měnu, tedy Euro. Součástí je porovnání všech států EU, která země má v absolutním vyjádření nejvyšší minimální mzdu a která nejnižší a analýza průměrné měsíční mzdy v členských státech a poté přepočet minimální mzdy k průměrné mzdě.

Pro účely dosažení cíle jsou v práci využity metody analýzy, deskripce a komparace.

1 Minimální mzda

Tato kapitola se zaměřuje na vymezení pojmů jako je mzda a minimální mzda. Dále se zaměřuje na trh práce, vliv minimální mzdy na zaměstnanost a nezaměstnanost a nakonec na vliv minimální mzdy na konkurenceschopnost podniků.

1.1 Mzda

Mzda je peněžité plnění, které poskytuje zaměstnavatel svému zaměstnanci za práci na základě podepsané kolektivní smlouvy. Podstatným znakem mzdy je, že musí být vyplacena zaměstnanci za vykonanou práci.¹

„§ 113 Sjednání, stanovení nebo určení mzdy

(1) Mzda se sjednává ve smlouvě nebo ji zaměstnavatel stanoví vnitřním předpisem anebo určuje mzdovým výměrem, není-li v odstavci 2 stanoveno jinak.

(2) Je-li zaměstnanec statutárním orgánem zaměstnavatele, sjednává s ním mzdu nebo mu ji určuje ten, kdo ho na pracovní místo ustanovil, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.

(3) Mzda musí být sjednána, stanovena nebo určena před začátkem výkonu práce, za kterou má tato mzda příslušet.

(4) Zaměstnavatel je povinen v den nástupu do práce vydat zaměstnanci písemný mzdový výměr, který obsahuje údaje o způsobu odměňování, o termínu a místě výplaty mzdy, jestliže tyto údaje neobsahuje smlouva nebo vnitřní předpis. Dojde-li ke změně skutečností uvedených ve mzdovém výměru, je zaměstnavatel povinen tuto skutečnost zaměstnanci písemně oznámit, a to nejpozději v den, kdy změna nabývá účinnosti.“²

Druhy mezd

„Mzda může být časová, úkolová, podílová a smíšená. Časová mzda je druh mzdy, který se vypočítává dle odpracovaného času. Úkolová mzda se odvíjí od množství práce. Podílová mzda je závislá na podílu z tržby. Smíšená mzda je taková, která kombinuje více druhů mezd.“³

¹ Srov. Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 444.

² Zákoník práce, §113 Sjednání, stanovení nebo určení mzdy.

³ Malinský, J., *Bakalářská práce: Minimální mzda v České republice a EU*, s. 13.

1.2 Výpočet čisté mzdy

Čistá mzda

Čistá mzda vychází z hrubé mzdy a vypočítá se takto. Z hrubé mzdy se odečítá zdravotní a sociální pojištění a záloha na dani. Dále se pak ještě můžou odečíst srážky, které jsou například exekuce, spoření, výživné atd.⁴ V následující tabulce bude znázorněn výpočet čisté mzdy.

Postup výpočtu čisté mzdy v ČR

Tab. 1 Výpočet čisté mzdy⁵

Hrubá mzda	
	+ Zdravotní pojištění
	+ Sociální pojištění
	= Superhrubá mzda
Superhrubá mzda	
	* Sazba daně 15%
	= Záloha na daň z příjmu
Hrubá mzda	
	- Záloha na daň z příjmu
	- Slevy na dani
	- Daňové zvýhodnění
	- Sociální pojištění
	- Zdravotní pojištění
	= Čistá mzda

Hrubá mzda

Je to měsíční mzda za vykonanou práci. Do této mzdy se zahrnují i příplatky, jako jsou práce přesčas, státní svátky, víkendy, noční směny atd...., prémie, dovolené a další.⁶ Z hrubé mzdy se ale na druhou stranu musí i odvádět za zdravotní pojištění, sociální pojištění a záloha na daň, které odvádí zaměstnavatel příslušným orgánům – zdravotní pojištění zdravotním pojišťovnám, sociální pojištění okresní správě sociálního zabezpečení a zálohu na dani finančnímu úřadu.⁷

⁴ Srov. <http://www.podnikatel.cz/clanky/z-dotazu-ctenaru-co-je-cista-mzda/> 19. 3. 2012.

⁵ Srov. <http://www.vypocet-ciste-mzdy.cz/#zdravotni-pojisteni-zpf> 1. 2. 2012.

⁶ Srov. <http://www.rozumimepenezum.cz/co-je-to-hruba-mzda-hm/> 19. 3. 2012.

⁷ Srov. <http://www.skudlime.cz/hruba-mzda-kalkulacka/> 19. 3. 2012.

Superhrubá mzda

Superhrubá mzda není zakotvena v žádném právním předpisu. Je základem daně pro výpočet zálohy na dani ze závislé činnosti a funkčních požitků (daně ze mzdy) u zaměstnanců. Stanovuje ji ustanovení §6 odst. 13 Zákona o daních z příjmů.⁸

1.3 Charakteristika minimální mzdy

„Minimální mzda je nejnižší přípustná výše odměny za práci v základním pracovněprávním vztahu. Mzda, plat nebo odměna z dohody nesmí být nižší než minimální mzda. Do mzdy a platu se pro tento účel nezahrnuje mzda ani plat za práci přesčas, příplatek za práci ve svátek, za noční práci, za práci ve ztíženém pracovním prostředí a za práci v sobotu a v neděli.“⁹

„Mzda nesmí být nižší než minimální mzda a pracovní smlouva, v níž by byla sjednána nižší mzda než ta, která náleží podle kolektivní smlouvy nebo zákona, je v této části neplatná. Výše minimální mzdy je stanovena nařízením vlády. Pokud by zaměstnanec, který je zaměstnán plnou pracovní dobou, dosahoval nižší než minimální mzdy, musí mu zaměstnavatel doplatit rozdíl. Mimo to platí, že v případech, kdy není uzavřena kolektivní smlouva nebo mzda v ní není ujednána, nesmí být mzda nižší než příslušný minimální mzdový tarif.“¹⁰

„Minimální mzda představuje či spíše měla by představovat ochranu před poskytováním (vyplácením) nepřiměřeně nízkých mezd, platů a odměn za práci zaměstnancům.“¹¹

Jsou zde uvedeny tři definice, které popisují minimální mzdu. Následující odstavec shrnuje tyto definice.

Zaměstnavatel nesmí nabídnout zaměstnanci nižší mzdu než minimální, která je už od roku 2007 stále stejná a činí 8 000 Kč/měsíc. Pokud zaměstnanec vydělá méně

⁸ Srov. <http://www.testyzucetnictvi.cz/slovnicek-ucetnich-pojmu.php?pojem=superhruba-mzda> 1. 2. 2012.

⁹ Zákoník práce, § 111 Minimální mzda.

¹⁰ Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 806.

¹¹ <http://www.ceskenoviny.cz/paragrafy/zpravy/vyse-minimilni-mzdy-bude-i-v-r-2012-stagnovat/734109> 1. 3. 2012.

než je stanovena minimální mzda, je zaměstnavatel povinen tuto částku doplatit. Vláda toto nařízení stanovila, aby nebyly nabízeny nízké mzdy, ze kterých by lidé nemohli žít. Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci nejméně výši minimální mzdy. Minimální mzda se podle zákoníku práce týká pracovněprávních vztahů, pracovních poměrů a právních vztahů založených dohodami o pracích, které jsou vykonávány mimo pracovní poměr, tj. dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti. Nerozlišuje se, zda je pracovní dohoda uzavřena na dobu určitou nebo neurčitou, vztahuje se i na zaměstnance, kteří pobírají i dávky sociálního zabezpečení.¹²

1.4 Základní funkce minimální mzdy

Minimální mzda má dvě funkce. První je Sociálně-ochranná funkce a druhou Ekonomicko-kriteriální funkce.

Sociálně ochranná funkce

Tato funkce má za úkol, aby každý zaměstnanec byl schopný žít na určité úrovni. Každý má své potřeby a potřebuje je určitým způsobem zajistit, ale samozřejmě by měli své potřeby přizpůsobit svým možnostem.

Pro každého zaměstnavatele zajišťuje stejné podmínky platové konkurence. Hlavně by měl zabránit platovému podbízení pracovních sil, jak domácích, tak zahraničních.

Ekonomicko-kriteriální funkce

Motivuje občany pro vyhledávání pracovních příležitostí a poté jejich vykonávání. Je lepší pobírat minimální mzdu, než sociální příjem. Zaměstnavatelé mají díky minimální mzdě nejnižší úroveň nákladů na mzdy.

Není jednoduché vytvářet minimální mzdu, protože jak zaměstnavatelé, tak zaměstnanci mají odlišné představy a zájmy.¹³

1.5 Historie minimální mzdy ve světě

Minimální mzda vznikla před více než 100 lety, vznik je datován k roku 1894, kdy minimální mzdy poprvé uplatnil Nový Zéland. Poté se postupně začala rozšiřovat

¹² http://www.mpsv.cz/files/clanky/4050/Minimalni_mzda_2007_.pdf 22. 2. 2012.

¹³ Srov. http://www.mpsv.cz/files/clanky/4050/Minimalni_mzda_2007_.pdf 17. 12. 2011.

i do Evropy. Československo patřilo k prvním státům Evropy, který zavedl minimální mzdu v roce 1919. Používala se především pro velmi málo placené práce.¹⁴ V USA vznikla minimální mzda roku 1938, kdy americký prezident Franklin D. Roosevelt, kdy podepsal zákon Fair Labor Standards Act FLSA. Tento zákon obsahoval rozsáhlé předpisy na ochranu amerických dělníků před zneužíváním a určil minimální mzdu 25 centů za hodinu.¹⁵

Důvod vzniku minimální mzdy byl pro ochranu zaměstnance před zaměstnavatelem. Ten chtěl snížit mzdu na co nejnižší úroveň, protože zaměstnavatel měl a vždy mít bude silnější pozici na trhu práce, než zaměstnanec. Jejím úkolem bylo chránit pracovníky před mzdou, která by pro ně byla sociálně neúnosná.¹⁶

1.6 Trh práce

Na trhu práce se setkává uchazeč o zaměstnání s potenciálním zaměstnavatelem, jenž nabízí mzdovou sazbu a podmínky, za kterých by zaměstnanec pracoval. Uchazeč ale svým způsobem také nabízí, nabízí sebe - své zkušenosti, odborné znalosti, apod. „Dojde-li k dohodě, uskuteční se akt koupě a prodeje. Předmětem koupě a prodeje není člověk, ale jeho pracovní síla.“¹⁷ Zaměstnavatel musí se zaměstnancem uzavřít pracovní smlouvu, kde je stanovena výše mzdy, délka pracovní doby, délka dovolené a další sociální podmínky. Trh práce je nepružný, což způsobuje nepružnost ceny (mzdové sazby).¹⁸ „Segmentace trhu práce je další příčinou nepružnosti trhu práce. Nabídka práce je strukturálně heterogenní, což znamená, že různé profese jsou ve značné míře navzájem nekonkurenční ve smyslu substituce jedné práce jinou.“¹⁹

Poptávka po práci

„Je určena množstvím práce, které firma najímá při různých úrovních ceny práce, resp. při různých mzdových sazbách. Firma maximalizující zisk najímá takové množství

¹⁴ Srov. http://www.ceskenoviny.cz/prilohy/paragrafy/index_view.php?id=282741 20. 1. 2012.

¹⁵ Srov. <http://www.minimum-wage.org/history.asp> 11. 2. 2012.

¹⁶ Srov. http://www.ceskenoviny.cz/prilohy/paragrafy/index_view.php?id=282741 20. 1. 2012.

¹⁷ Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 719.

¹⁸ Srov. Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 719.

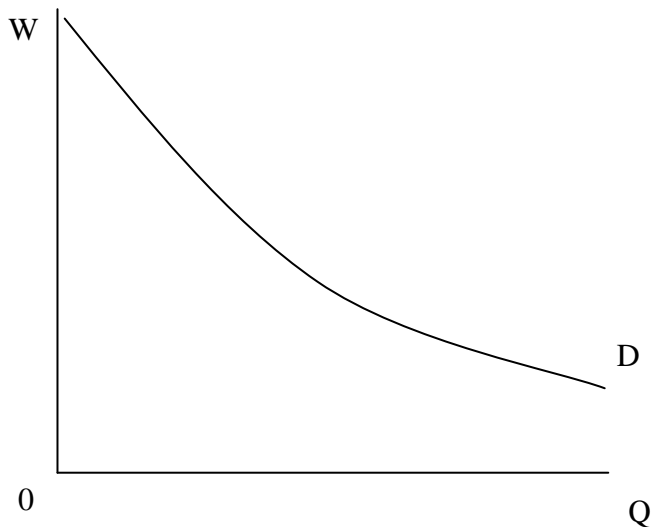
¹⁹ Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 719.

práce, při němž se vyrovnává příjem z mezního produktu práce s mezními náklady na práci.²⁰

Následující graf znázorňuje poptávku po práci. Označení W představuje mzdu, Q – množství práce a nakonec D – poptávka. Poptávku ovlivňuje mzda, kterou firma nabízí.

Při vyšší nabídce mzdy firma poptává menší množství práce.

Graf. 1 Poptávka práce²¹

Nabídka práce

„Nabídka práce označuje množství hodin, které lidé hodlají věnovat na výdělečnou činnost. Tři hlavní faktory nabídky práce jsou odpracované hodiny, participace pracovní síly a imigrace.“²²

V grafu 2 je znázorněna nabídka práce. W – mzda, Q – množství, S – nabídka. Bod C znázorňuje přechod ze substitučního efektu na důchodový efekt.

Substituční efekt znamená, že čím vyšší je mzda, tím více lidé pracují i na úkor svého volného času a důchodový efekt, že člověk už si vydělal dost a už nemá potřebu tolik pracovat a práci nahrazuje volným časem.²³

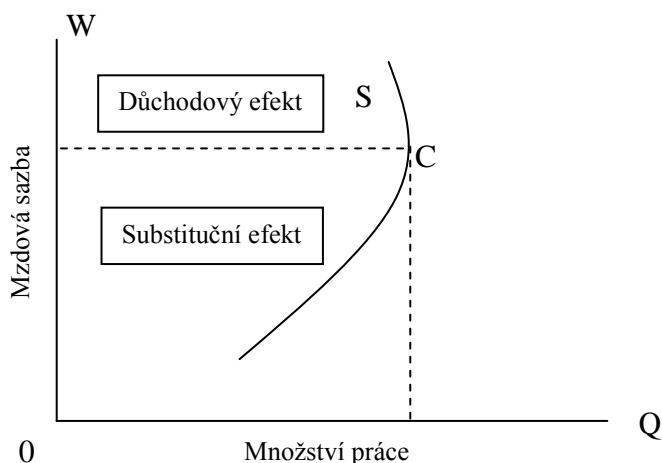
²⁰ Macáková, L. a kol., *Mikroekonomie-základní kurs*, s. 160.

²¹ Srov. <http://www.koppel.cz/VSE/files/bzek01.htm> 23.3. 2012.

²² Samuelson, P. A., Nordhaus, W. D.: *Ekonomie*, s. 247.

²³ Srov. <http://munio.cz/weblog/odmenovani-zamestnancu-seznamcz-a-duchodovy-efekt/16>. 3. 2012.

Graf. 2 Nabídka práce²⁴

1.7 Vliv minimální mzdy na zaměstnanost a nezaměstnanost

„Stát se minimální mzdou snaží zvýšit zaměstnanost. Za hlavní cíl zvyšování minimální mzdy se často uvádí větší motivace zaměstnanců k práci, kteří přestanou pobírat sociální dávky či podpory v nezaměstnanosti a nastoupí do práce.“²⁵

„Na straně druhé však nedochází při vyšší minimální mzdě ke zvyšování počtu pracovních míst. Pracovníci, kteří by tak pracovat chtěli, nenaleznou pracovní uplatnění. Uzákonění minimální mzdy tak může mít za následek způsobení nedobrovolné nezaměstnanosti.“²⁶

„Zvyšování minimální mzdy zvyšuje nezaměstnanost, a proto začíná v západoevropských zemích docházet ke snižování státních sociálních dávek.“²⁷

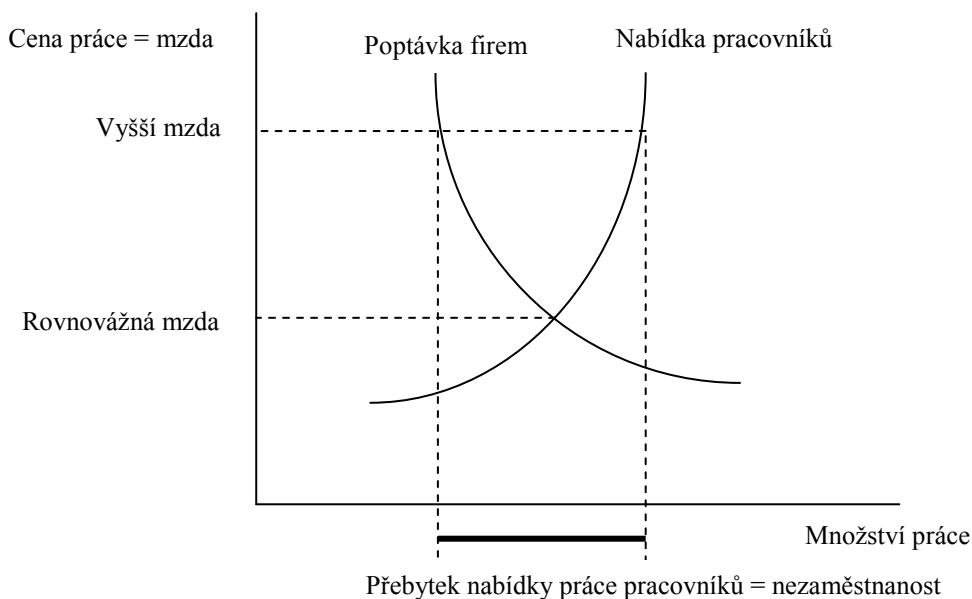
Následující graf zobrazuje trh práce a vznik nezaměstnanosti.

²⁴Srov. <http://munio.cz/weblog/odmenovani-zamestnancu-seznamcz-a-duchodovy-efekt/> 16. 3. 2012.

²⁵ Jan Malinský, Bakalářská práce: *Minimální mzda v České republice a EU*, s. 15.

²⁶ Jan Malinský, Bakalářská práce: *Minimální mzda v České republice a EU*, s. 16.

²⁷ <http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-v-eu-neni-podminkou/> 5. 3. 2012.

Nezaměstnanost

Tato kategorie vysvětluje, proč vůbec vzniká nezaměstnanost a jaké druhy nezaměstnanosti máme. Ukazatelem míry nezaměstnanosti je u . Nezaměstnanost můžeme dělit na nezaměstnanost dobrovolnou a nezaměstnanost nedobrovolnou.²⁸ V současnosti není dané zákonem, aby každý člověk pracoval. Pokud se tedy rozhodne, že nebude pracovat, společnost to přijme, ale přestane se o něj starat.²⁹

Nezaměstnanost dobrovolná

Je nezaměstnanost, kdy lidé mohou, ale nechtějí pracovat. Např. zdědili poměrně vysoký obnos peněz a už nemají důvod pracovat.³⁰ Tato nezaměstnanost se nezahrnuje do oficiálního měření míry nezaměstnanosti.³¹

Nezaměstnanost nedobrovolná

U této nezaměstnanosti lidé chtějí pracovat a intenzivně si vyhledávají práci, ale nemohou příslušnou práci najít. Společnosti není lhostejné, že se člověk dostává do sociální tísně. A proto jsou vybudovány záchranné systémy, které těmto lidem

²⁸ Srov. Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 466.

²⁹ Srov. Švarcová, J., a kol., *Ekonomie stručný přehled*, s. 44.

³⁰ Srov. Švarcová, J., a kol., *Ekonomie stručný přehled*, s. 44.

³¹ Srov. Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 466.

pomáhají. Na tyto systémy se ale vybírá z daní pracujících lidí, proto je velmi složité najít únosnou míru tohoto přerozdělování.³²

1.8 Odpůrci a příznivci minimální mzdy

Podle odpůrců minimální mzda zvyšuje nezaměstnanost a deformuje trh práce. Vysvětlují to tím, že pracovní síla je příliš drahá, není umožněn rozvoj kratších pracovních úvazků.³³

Ve členských státech Evropské unie, kde není zákonem stanovena minimální mzda, mají podprůměrnou míru nezaměstnanosti. Velký podíl na nízké nezaměstnanosti se připisuje právě neexistenci minimální mzdy.³⁴

Příznivci právě podporují minimální mzdu, protože motivuje občany k vykonávání práce. Vyzdvihují její sociální funkci, protože je podstatný rozdíl mezi výší minimální mzdy a sociálními dávkami. A právě proto, že je minimální mzda vyšší než sociální dávky, motivuje občany k tomu, aby pracovali, a tím pádem snižuje i nezaměstnanost.³⁵

Nejnižší míra nezaměstnanosti v Evropě je právě v zemích, kde minimální mzda je nejvyšší, Lucembursku a Irsku.³⁶

1.9 Vliv minimální mzdy na konkurenceschopnost podniků

Konkurenceschopnost

Konkurenceschopnost je schopnost podniků nebo států prosadit své produkty nebo služby na trhu před konkurencí. Konkurenceschopnost nelze měřit jednotlivým ukazatelem, je to komplexní skutečnost, ve které jdou některé složky kvantifikovat, jiné složky jsou pouze kvalitativní, tzn., že nejsou měřitelné.³⁷

³² Srov. Švarcová, J., a kol., *Ekonomie stručný přehled*, s. 44.

³³ Srov. <http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-ano-ci-ne/> 4. 3. 2012.

³⁴ Srov. <http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-ano-ci-ne/> 4. 3. 2012.

³⁵ Srov. <http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-ano-ci-ne/> 4. 3. 2012.

³⁶ Srov. <http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-ano-ci-ne/> 4. 3. 2012.

³⁷ Srov. Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 351.

Kvantitativní aspekty

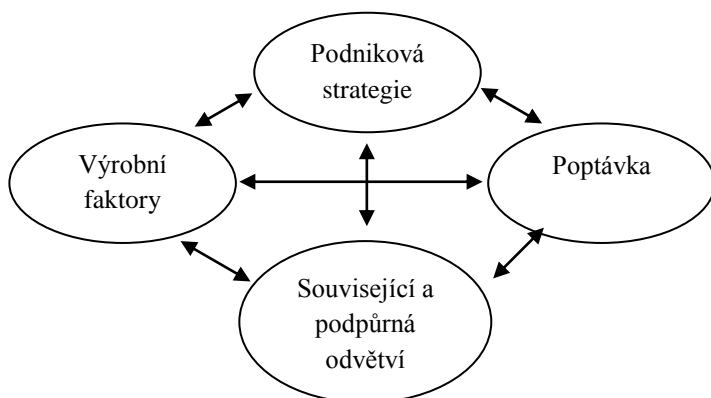
Zachycuje je ukazatel relativní konkurenceschopnosti, které publikuje Organization for Economic Cooperation and Development (OECD – organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj). Tyto aspekty jsou na bázi:

- jednotkových pracovních nákladů,
- vývoje spotřebitelských cen,
- vývoje exportních cen,
- reálného efektivního směnného kurzu.³⁸

Kvalitativní aspekty zachycuje Porterův diamant konkurenceschopnosti, který uspořádává jednotlivé země na základně kvantitativních aspektů, i na základně neměřitelných aspektů. Tento diagram má 4 vrcholy a těmi jsou:

- poptávka,
- výrobní faktory,
- podniková strategie,
- související a podpůrná odvětví.³⁹

Obr. 1 Porterův diamant⁴⁰

Vliv minimální mzdy na konkurenceschopnost

„Zvýšení minimální mzdy pro podniky znamená nárůst mzdových nákladů, resp. nákladů práce. Náklady práce jsou ve většině případů definovány jako souhrn nákladů, které podniky vynakládají na zaměstnance v souvislosti s pracovním poměrem. Podle

³⁸ Srov. Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 351.

³⁹ Srov. Žák, M. a kol., *Velká ekonomická encyklopedie*, s. 351-352.

⁴⁰ Srov. <http://www.themanager.org/models/diamond.htm> 3. 3. 2012.

OECD jsou definovány náklady práce ve zjednodušené formě, a to jako součet hrubé mzdy a zákonných příspěvků placených zaměstnavateli na sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců. Jedná se o rozhodující složky nákladů práce. Minimální mzda tedy může za určitých okolností představovat náklad, který je měřítkem konkurenceschopnosti podniků.⁴¹

⁴¹ Šimeček, F., *Vybrané ekonomické souvislosti minimální mzdy*, s. 5.

2 Minimální mzda v České republice

V České republice činí minimální mzda 8 000 Kč/ měsíc (48,10 Kč/ hodinu). V minulém roce (2011) ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek navrhoval zvýšení minimální mzdy o 400 – 500 Kč/měsíc, které by přišlo v platnost 1. 1. 2012. To znamená, že by měsíční minimální mzda byla 8 400 – 8 500 Kč/měsíc. Tento návrh ale poslanecká sněmovna neschválila, tudíž už 6 let se u nás nezměnila minimální mzda.

2.1 Důležité milníky novodobé historie ČR

Konec 80. let se stává důležitým zvratem Československé republiky, nastává krize komunistického systému, občané se shromažďují a protestují proti okupaci Československa. Nejdůležitějším měsícem roku 1989 se stává listopad, kdy se v Praze scházejí studenti vysokých škol, aby uctili památku Jana Opletala, který byl zavražděn nacisty v roce 1939, ale klidný průvod studentů napadli policisté a mnoho studentů bylo zraněno. Po tomto incidentu se založila organizace, která se jmenovala Občanské fórum, lidé začali stávkovat, protestovat a požadovali odstoupení komunistické vlády. Nastává státní převrat, který nazýváme sametovou revolucí. Hrouť se komunistický režim a dochází k důležitým změnám. Opět se vrací svoboda a demokracie. Lidé začínají podnikat a zakládat různé politické strany. Sovětská okupační vojska opouští zemi. 1. ledna 1993 se rozpadá Československá republika a vytváří se dva samostatné státy Česká republika a Slovenská republika.⁴²

Vstup ČR do EU

Československo mělo zájem o členství v Evropském společenství (dále jen ES) pod záštitou organizace Občanské fórum a jejím volebním heslem bylo „Zpátky do Evropy“. „V prosinci 1990 zahájilo Československo s ES rozhovory o uzavření asociační dohody. O rok později ji Československo spolu s Maďarskem a Polskem, podepsalo.“⁴³

Jakmile se Československá republika rozpadla, Evropské společenství ratifikační proces pozastavil. 1. února 1995 vstoupila v platnost smlouva „zakládající přidružení mezi

⁴²Srov. <http://cr.ic.cz/index.php?clanek=demokracie&dir=demokracie&menu=demokracie> 16. 12. 2011.

⁴³<http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/> 20. 12. 2011.

Českou republikou na jedné straně a ES a jejich členskými státy na straně druhé“, kterou roku 1993 podepsaly obě strany Česká diplomacie a ES.

V červnu 1993, na zasedání v Kodani, rozhodla Evropská rada, že se sdružené země střední a východní Evropy mohou stát členy Evropské unie. Byly určeny podmínky a to takové, že země, která chce vstoupit, musí být schopná přijmout veškeré povinnosti spojené se členstvím, to jsou ekonomické a politické podmínky a dostatečná administrativní a soudní kapacita potřebná k převzetí *acquis* (společné dědictví společenství).

Česká republika podala přihlášku ke členství k EU 17. ledna 1996.

Evropská rada dostávala pravidelně informace o zlepšení jednotlivých zemí, které chtějí vstoupit do EU. Tyto informace zpracovávala Komise, ta poté doporučila, aby bylo zahájeno jednání s Českou republikou, Maďarskem, Polskem, Estonskem, Slovinskem a Kypru.⁴⁴

„V dubnu 1998 začala v Bruselu první část rozhovorů o vstupu ČR do EU.“⁴⁵

Do čela českého vyjednávacího (negociačního) týmu byl 14. 1. 1998 jmenován náměstek ministra zahraničních věcí Pavel Telička. Hlavním vyjednavatelem Evropské komise byl Klaus van der Pas, v čele vyjednávacího týmu příslušného přímo pro Českou republiku stál nejprve Michael Leigha, od roku 2000 Rutger Wissels.

„Předvstupní proces s deseti kandidátskými státy včetně ČR byl ukončen na zasedání Evropské rady ve dnech 12. - 13. prosince 2002 v Kodani. Zde byly uzavřeny všechny vyjednávací kapitoly včetně přechodných období, která poskytla novým členským zemím delší lhůtu k úspěšnému vyrovnání se všemi závazky vyplývajícími z členství v EU. Evropská rada rozhodla v souladu se stanoviskem Komise o přijetí 10 nových členských států k datu 1. 5. 2004.

⁴⁴ Srov. <http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/> 17. 12. 2011.

⁴⁵ <http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/> 20. 12. 2011.

Vstup České republiky do Unie byl výsledkem úspěšného zakončení přístupových rozhovorů, během kterých se projednávaly podmínky členství České republiky v EU.

Dne 1. května 2004 se Evropská unie rozrostla na společenství 25 členských států. Počet oficiálních jazyků Unie se zvýšil na dvacet.⁴⁶

2.2 Minimální mzda v ČR

V České republice se minimální mzda začala využívat už v roce 1919 kvůli profesím, které nebyly dostatečně placené. V době, kdy Československu vládli socialisté (1948-1989), se minimální mzda spojovala s tarifními třídami mzdových stupnic. V období 1950 a 1964 byly schváleny dvě úmluvy Mezinárodní organizace práce, které se týkaly minimálních mezd, byly to úmluvy číslo 26 a číslo 99. I po rozdělení Československa tyto úmluvy podepsala Česká republika a roku 1991 byla v ČR zavedena všeobecně závazná vyhláška, která upravovala minimální mzdy.

Od roku 2007 je v České republice minimální mzda stanovena na 8 000Kč/měsíc nebo 48,10Kč/40 hodin, tj. týdenní práce.

„Základní právní úprava minimální mzdy je stanovena v § 111 zákoníku práce - zákon č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“⁴⁷

Zákon stanovuje minimální mzdu i pro pracovníky, kteří jsou nějakým způsobem omezení, např. mladiství nebo invalidní důchodci. Tyto tarify znázorňuje následující tabulka.

Omezené pracovní uplatnění

Tab. 2 Mzda při omezeném pracovním uplatnění ⁴⁸ Vlastní zpracování

90%	7 200 Kč/m -> 43,30 Kč/hod	18-21 let, po dobu 6 měsíců
80%	6 400 Kč/m	Mladistvý zaměstnanec
75%	6 000Kč/m -> 36,10 Kč/hod	Zaměstnanec pobírá částečný invalidní důchod
50%	4 000Kč/m - > 24,10 Kč/hod	Zaměstnanec pobírá plný invalidní důchod nebo mladistvý, který je plně invalidní a nepobírá plný invalidní důchod

⁴⁶ <http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/> 17. 12. 2011.

⁴⁷ http://www.mpsv.cz/files/clanky/4050/Minimalni_mzda_2007.pdf 17. 12. 2011.

⁴⁸ Srov. http://www.mpsv.cz/files/clanky/4050/Minimalni_mzda_2007.pdf 17. 12. 2011.

Tato tabulka udává minimální mzdu pro zaměstnance, kteří mají určité omezení a nemohou pracovat na 100% tj. 40 hodin/ týden.

2.3 Vývoj minimální mzdy od roku 1991

Poprvé v Československu byla minimální mzda zavedena v roce 1991 a od té doby je to už patnáctá změna mzdové veličiny.⁴⁹ Uvedené údaje v tabulce č. 3 jsou platné pouze pro 40 hodinovou pracovní dobu.

Tab. 3 Vývoj minimální mzdy od roku 1991⁵⁰

Období	Výše minimální mzdy za měsíc (Kč)	Výše minimální mzdy za hodinu (Kč)
1991 leden	2 000	10,80
1992 leden	2 200	12,00
1996 leden	2 500	13,60
1998 leden	2 650	14,80
1999 leden	3 250	18,00
1999 červenec	3 600	20,00
2000 leden	4 000	22,30
2000 červenec	4 500	25,00
2001 leden	5 000	30,00
2002 leden	5 700	33,90
2003 leden	6 200	36,90
2004 leden	6 700	39,60
2005 leden	7 185	42,50
2006 leden	7 570	44,70
2006 červenec	7 955	48,10
2007 leden	8 000	48,10

Jak je vidět, ve všech letech se minimální mzda pouze navyšovala a v některých dokonce dvakrát. Od roku 2007 se neuskutečnila žádná změna ve výši minimální mzdy.

2.4 Průměrná mzda

„Průměrná měsíční nominální mzda zahrnuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy a platy, příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu), které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě a představuje podíl připadající na jednoho zaměstnance za měsíc. Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné

⁴⁹ Srov. http://www.mpsv.cz/files/clanky/4050/Minimalni_mzda_2007_.pdf 17. 12. 2011.

⁵⁰ <http://www.mpsv.cz/cs/871> 17. 12. 2011.

na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.“⁵¹

Následující tabulka znázorňuje vývoj průměrných mezd v České republice od roku 1993 až do roku 2010.

Tab. 4 Vývoj průměrné mzdy v ČR⁵²

Období	Nominální mzda v Kč
1993	5 904
1994	7 004
1995	8 307
1996	9 825
1997	10 802
1998	11 801
1999	12 797
2000	13 614
2001	14 793
2002	15 866
2003	16 917
2004	18 041
2005	18 992
2006	20 207
2007	21 692
2008	22 691
2009	23 598
2010	23 078

Od roku 1993 se průměrná měsíční mzda zvyšovala, což se dalo očekávat, ale menší změna nastala v roce 2010, kdy průměrná měsíční mzda byla nižší než za rok 2009, lišila se o 520 Kč.

Poměr minimální mzdy a průměrné mzdy od roku 1993 - 2010

Tab. 5 Poměr minimální mzdy a průměrné mzdy

Období	Minimální mzda / průměrná mzda	Procentuální výsledek
1993	2 200 / 5 904	0,3726 = 37,26%
1994	2 200 / 7 004	0,3141 = 31,41%
1995	2 200 / 8 307	0,2648 = 26,48%
1996	2 500 / 9 825	0,2544 = 25,44%
1997	2 500 / 10 802	0,2314 = 23,14%
1998	2 650 / 11 801	0,2245 = 22,45%
1999	3 600 / 12 797	0,2813 = 28,13%
2000	4 500 / 13 614	0,3305 = 33,05%

⁵¹ <http://www.finance.cz/zpravy/finance/42752-co-to-je-kdyz-se-rekne-prumerna-mzda/> 18. 12. 2011.

⁵² Srov. http://oszptns.cmkos.cz/doc/Vyvoj_mezd1.pdf 18. 12. 2011.

2001	5 000 / 14 793	0,3379 = 33,79%
2002	5 700 / 15 866	0,3592 = 35,92%
2003	6 200 / 16 917	0,3665 = 36,65%
2004	6 700 / 18 041	0,3713 = 37,13%
2005	7 185 / 18 992	0,3783 = 37,83%
2006	7 955 / 20 207	0,3936 = 39,36%
2007	8 000 / 21 692	0,3688 = 36,88%
2008	8 000 / 22 691	0,3525 = 35,25%
2009	8 000 / 23 598	0,3390 = 33,90%
2010	8 000 / 23 078	0,3466 = 34,66%

Nejnižší podíl poměru minimální mzdy a průměrné mzdy byl 22,45% v roce 1998 a nejvyšší podíl byl v roce 2006, kdy podíl byl 39,36%.

Průměrná mzda podle krajů ČR za 1. - 3. čtvrtletí 2011

Tab. 6 Průměrná mzda krajů ČR⁵³

Kraj	Průměrná mzda
Praha	30 393,-
Středočeský	23 478,-
Liberecký	21 796,-
Ústecký	21 648,-
Karlovarský	20 451,-
Plzeňský	22 686,-
Jihočeský	21 374,-
Vysočina	21 249,-
Pardubický	20 894,-
Královéhradecký	21 794,-
Olomoucký	21 089,-
Jihomoravský	22 888,-
Zlínský	20 977,-
Moravskoslezský	22 271,-

Nejvyšší průměrnou mzdu má podle očekávání kraj Praha, která činí 30 393,- a nejnižší má Karlovarský kraj s průměrnou mzdou 20 451,-.

2.5 Zaručená mzda

Kromě minimální mzdy byla od 1. ledna 2007 zavedena tzv. zaručená mzda, která se zaměstnanci určuje podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce.⁵⁴ Stejně jako u minimální mzdy, pokud mzda nebo plat nedosáhne požadované úrovně zaručené mzdy, tak je zaměstnavatel povinen tuto částku doplatit, ale pokud

⁵³ Srov. http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn 5. 3. 2012.

⁵⁴ Srov. <http://pravnikradce.ihned.cz/c1-20768400-minimalni-mzda-a-zarucena-mzda> 5. 3. 2012.

zaměstnavatel se zaměstnanci má sjednanou kolektivní smlouvu, pak zaručená mzda pro něj neplatí.⁵⁵

Zaručená mzda se dělí do osmi skupin:

1. 1. a 2. platová třída
2. 3. a 4. platová třída
3. 5. a 6. platová třída
4. 7. a 8. platová třída
5. 9. a 10. platová třída
6. 11. a 12. platová třída
7. 13. a 14. platová třída
8. 15. a 16. platová třída

Zaručená mzda podle platových tříd

Tab. 7 Zaručená mzda podle platových tříd⁵⁶

Skupiny	Kč/hod	Kč/měsíc
1.	48,10	8 000,-
2.	53,10	8 900,-
3.	58,60	9 800,-
4.	64,70	10 800,-
5.	71,50	12 000,-
6.	78,90	13 200,-
7.	87,10	14 600,-
8.	96,20	16 100,-

Obecné charakteristiky skupin⁵⁷

1. skupina prací

Zaměstnání spadající do této první skupiny zahrnují pracovní úkony stejného druhu, jejichž předměty nebo prvky tvoří jednoduchý celek, jsou konané dle přesného zadání, s přesně vymezenými výstupy a rámcovými návaznostmi na další procesy. Jedná se především o manipulační práce, kde se využívá jednotlivých předmětů, jednoduchých pomůcek a nástrojů, které nejsou vázány na další procesy. Dále jsou zde zahrnuty činnosti a práce, kde se vyskytuje jednostranné zatížení drobných

⁵⁵ Srov. <http://www.mpsv.cz/cs/7667> 5. 3. 2012.

⁵⁶ Srov. http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/grafika/2009/04/10/minimalni-a-zarucena-mzda/#utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=aktualne-dynamic 6. 3. 2012.

⁵⁷ Srov. http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/2006/567006/Sb_567006_-----_php
PŘÍLOHA SKUPINÝ PRACÍ PRO ÚČELY STANOVENÍ NEJNIŽŠÍ ÚROVNĚ ZARUČENÉ MZDY 6. 3. 2012.

svalových skupin, které mají vnucený pracovní rytmus, zhoršené pracovní podmínky a případné riziko pracovního úrazu.

2. skupina prací

Do této skupiny patří stejnorodé práce, které mají rámcové zadání a přesně vymezené výstupy, což umožňuje větší možnost volby jiného postupu a rámcové návaznosti na další procesy. Tento typ zaměstnání je nazýván jednoduchými odbornými pracemi, jelikož celky a sestavy dané práce sestávají z jednotlivých prvků (předmětů) s logickým a účelovým uspořádáním s dílčími vazbami na jiné celky či sestavy. V těchto pracích je také předpoklad jednoduchých pracovních vztahů. Na rozdíl od první skupiny prací se zde může projevit dlouhodobé a jednostranné zatížení větších svalových skupin a zvýšený psychický nárok či nátlak na pracujícího, který se zabývá stejnorodými časově ustálenými pracovními operacemi dle daných postupů.

3. skupina prací

S rostoucí zaručenou mzdou roste také různorodost zaměstnání, která jsou ale stále vázána rámcovým vymezením dle obvyklých postupů se stanovenými výstupy, postupy a vazbami na další procesy. Odborné práce jsou ucelené systémy složené z mnoha prvků, jejichž dílčí vazby navazují na malý okruh dalších systémů. Náplň práce se často stává její koordinace v proměnlivých skupinách či usměrňování jednoduchých rutinních a manipulačních prací a procesů v těchto skupinách či týmech a ostatních nestálých organizačních celcích, jejichž členové nejsou sobě podřízeni a nesou odpovědnost za škody, které nelze odstranit vlastními silami a v krátké době. Tento typ zaměstnání vyžaduje zvýšené psychické nároky, které vyplývají ze samostatného řešení úkolů, jejichž konkrétní jevy a procesy jsou různorodé. Další nároky jsou pak kladeny na představitost, předvídatelnost, schopnost srovnávání, pozornost, operativnost a smyslovou náročnost. Již zde je patrná značná zátěž velkých svalových skupin ve velmi ztížených pracovních podmínkách.

4. skupina prací

4. skupina jako první z těchto zahrnuje ucelené samostatné systémy, které jsou případně dále členěny na dílčí subsystémy a mají vazby na další systémy. Zajišťuje tedy širší soubor odborných prací, jejichž vstupy jsou rámcově stanoveny, výstupy vymezeny a svým způsobem vykonávání jsou součástí širších procesů. Úkolem takových

zaměstnání je usměrňování, koordinace jednoduchých odborných prací a také práce v rámci těchto systémů s již zmíněným členěním i mimo rámec organizace. Psychika může být zatížena námahou vyplývající z řešení úkolů, kde jsou rovnoměrně zastoupeny konkrétní a abstraktní jevy a procesy různorodého charakteru. Nároky, které jsou spojeny s výkonem takové práce, souvisí s aplikačními schopnostmi, přizpůsobivostí různým podmínkám, logickým myšlením a určitou představivostí. Další z takových nároků jsou kladeny na identifikaci velmi malých detailů, znaků či jiných zrakově důležitých informací a na vestibulární aparát. Typickou pro tuto skupinu se ale stává i nadměrné zatížení velkých svalových skupin v extrémních pracovních podmínkách.

5. skupina prací

Náplní páté skupiny v pořadí jsou taktéž odborné specializované práce, nicméně tyto se skládají z několika dalších sourodých celků, případně z nejsložitějších samotných celků. Zde se opět jedná o koordinaci a usměrňování odborných prací, avšak také o zajišťování komplexu činností s obecně vymezenými vstupy, rámcově stanovenými výstupy, značnou variantností způsobu řešení a postupů a specifickými vazbami na široký okruh procesů. Vzhledem k těmto důvodům jsou tyto práce nazývány jako systémové. Již zmíněný komplexní systém zajišťuje určení vnitřních a vnějších vazeb. Stejně jako u předchozích, i zde se objevuje psychická námaha, přičemž zde vychází z řešení soustavy úkolů, v nichž jsou zastoupeny abstraktní jevy a procesy, které kladou nároky na poznávání, chápání a interpretaci jevů a procesů. V neposlední řadě je nutno zmínit, že je požadována vysoká úroveň paměti, flexibility, schopnosti analýzy, syntézy, obecného srovnávání a vestibulárního aparátu. Tyto všechny prvky vyjadřují mimořádnou zátěž nervové soustavy.

6. skupina prací

Do této skupiny spadají systémové práce, které obsahují dílčí obory činností se širokou působností. Tyto práce jsou komplexem systémových činností s variantními obecnými vstupy, rámcově stanovenými výstupy a předem nespecifikovanými způsoby a postupy, které jsou široce vázány na další procesy (dále jen systémové specializované práce). V těchto vazbách jsou obsaženy obory činnosti, které se skládají ze systémů s rozsáhlými vnějšími a vnitřními vazbami. I v této skupině je psychická námaha, která je oproti předešlým skupinám podstatná, a to kvůli velké složitosti kognitivních procesů

a vyššího stupně abstraktního myšlení, představivosti, generalizace. Zde je nutné se rozhodovat podle různých kritérií.

7. skupina prací

Tato skupina obsahuje systémové specializované práce, které obsahují soubor oborů nebo obor, do kterých spadá rozsáhlá vnitřní struktura a vnější vazby. Mimo to sem spadá i komplexní koordinace a usměrňování systémových prací, činnosti, které nemají specifikované vstupy a způsoby řešení, velmi rámcově vymezené výstupy. Tyto výstupy zahrnují široké vazby na další procesy. Dále pak tvůrčí rozvojová a koncepční činnost a systémová koordinace (dále jen tvůrčí systémové práce). Hlavním obsahem je soubor oborů nebo obor, jehož náplní je rozsáhlé vnitřní členění, četné vazby na další obory, působnost a dopad na široké skupiny obyvatelstva nebo souhrn oborů, které jsou rozdílné v náročnosti a v neposlední řadě koordinace a usměrňování systémových specializovaných prací. Je zde vysoká psychická námaha, která je důsledkem vysokých nároků na tvůrčí myšlení. To představuje objevování nových postupů, způsobů a hledání řešení neobvyklým způsobem. Jsou zde využívána i jiná odvětví, oblasti a obory, to převážně na přenos a aplikaci metod a způsobů, rozhodování v rámci značně kombinovatelných spíše abstraktních a různorodých jevů a procesů.

8. skupina prací

8. skupina zahrnuje tvůrčí systémové práce, jejichž hlavním obsahem je odvětví, které je vzájemně provázáno nebo obsahuje nejnáročnější obory zásadního významu. Dále jsou to činnosti s neurčitými vstupy, způsoby řešení a výstupy s eventuálními vazbami na celou škálu dalších činností. V tomto případě jsou předmětem jednotlivé vědní obory a disciplíny a jiné nejširší a nejnáročnější systémy. A v neposlední řadě jsou zde vysoké nároky na tvůrčí myšlení ve vysoce abstraktní rovině při značné variabilitě a kombinovatelnosti procesů a jevů, schopnosti nekonvenčního systémového nazírání v nejširších souvislostech. Tyto nároky jsou důsledkem velmi vysoké psychické námahy.

3 Minimální mzda v Evropské Unii

Evropská unie (dále jen EU), nezavedla minimální mzdu povinnou pro všechny státy EU. Státy, které mají zavedenou minimální mzdu je celkem 20 z 27 členských států. Těmito státy jsou Belgie, Nizozemsko, Francie, Lucembursko, Irsko, Španělsko, Portugalsko, Řecko, Spojené království, Česká republika, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Bulharsko a Rumunsko. Ostatní členské státy Německo, Rakousko, Itálie, Dánsko, Finsko, Kypr, Švédsko stanovují minimální mzdu podle odvětví, oborů, kvalifikačních a profesních struktur.

3.1 Historie Evropské Unie

První zmínky o evropském sdružení sahají do roku 1952, kdy vzniklo Evropské sdružení uhlí a oceli (dále jen ESUO). Zakladatelskými státy byly Německo, Francie, Itálie, Belgie, Nizozemí a Lucembursko. Členské státy tohoto sdružení se v roce 1957 rozhodly, že by bylo dobré, nejen řídit Evropu v oblastech uhlí a oceli, ale i v ostatních hospodářských oblastech. Dalšími důvody byly ekonomický rozvoj, růst zaměstnanosti a životní úroveň, protiváha USA, větší trh a hromadná produkce, a tak založili Evropské hospodářské společenství (dále jen EHS). V tomto roce vzniká i Euratom, který je společenstvím pro atomovou energii. V roce 1969 se všechna tato sdružení (ESUO, EHS a Euratom) sjednocují a vzniká jednotné Evropské společenství (dále jen ES). V roce 1973 do ES vstupují nové členské státy Velká Británie, Dánsko a Irsko. Roku 1978 vzniká a je podepsána dohoda o Evropském měnovém systému. Jeho měnou byla jednotka ECU, ale mince ani bankovky vyrobeny nebyly, tato měna byla určena především k mezinárodnímu bezhotovostnímu styku. Evropský parlament vznikl v roce 1979 a téhož roku se konají i první volby. V roce 1981 vstupuje Řecko do ES. Schengenská úmluva byla podepsána roku 1985, ale v účinnost nabyta až roku 1995. Tato smlouva obsahovala dohodu o volném pohybu lidí, tzn., že byly odstraněny hraniční kontroly. Portugalsko a Španělsko se k ES připojuje roku 1986. Jednotný trh EHS, který zajišťoval volný pohyb zboží, osob a kapitálu mezi členskými státy, byl dokončen roku 1987. V tomto roce se také členské státy dohodly přispívat do rozpočtu Evropského parlamentu z celních dávek a části DPH (daň z přidané hodnoty). V roce 1991 ČSFR (Česká a Slovenská Federativní Republika), Polsko a Maďarsko podepisuje asociační dohody s ES. Znamenalo to úzkou spolupráci se zeměmi západní Evropy a možnost stát se v budoucnu členy ES. Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská

dohoda) vstoupila v platnost roku 1992. Tato dohoda stanovovala pravidla hospodářské unie, obsahovala rozhodnutí o jednotné měně – EURA.⁵⁸ Dalšími státy, které vstoupily do EU, jsou Finsko, Rakousko a Švédsko. Tyto státy vstoupily do EU roku 1995. Největší nárůst států EU se stal roku 2004, kdy vstoupilo celkem 10 států Evropy. Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. A zatím jako poslední státy, které vstoupily do EU roku 2007, jsou Bulharsko a Rumunsko.

3 pilíře EU jsou

1. „Hospodářská a měnová unie – společná měna – EURO
2. Spolupráce v oblasti justice a vnitřních věcí – autorita a vliv Evropského parlamentu, vývoj, výzkum, vzdělávání, zdravotnictví, občanství EU
3. Společná zahraniční a bezpečnostní politika“⁵⁹

V současnosti má Evropská unie (dále jen EU) celkem 27 členských států. Nadnárodní koordinaci řídí tyto orgány EU:

- Evropská centrální banka, která řídí monetární politiku eura.
- Evropský parlament, ve kterém má každý členský stát své zastupitele, které volí občané daného státu. Celkem je v Evropském parlamentu 736 zastupitelů.
- Evropská rada je nejvyšší politický orgán, který je složen z nejvyšších představitelů vlád a států. Jejím úkolem je dávat Unii podněty a definovat základní politické směry EU.
- Rada EU, která řeší zákonodárství EU.
- Evropská komise, která je nejvyšším administrativním orgánem EU. Skládá se z předsedy a členů (komisařů), ti musí skládat přísahu věrnosti. Tato komise realizuje praktickou hospodářskou politiku a spravuje 98% všech rozpočtových výdajů.⁶⁰

3.2 Členské státy EU

Mezi členské státy Evropské Unie patří:

Belgie,

Česká republika,

Bulharsko,

Dánsko,

⁵⁸Srov. Švarcová, J. a kol., *Ekonomie stručný přehled*, s. 50 - 51.

⁵⁹ Švarcová, J. a kol., *Ekonomie stručný přehled*, s. 51.

⁶⁰ Srov. Švarcová, J. a kol., *Ekonomie stručný přehled*, s. 52 - 23.

Estonsko,
Francie,
Itálie,
Litva,
Lucembursko,
Malta,
Nizozemsko,
Portugalsko,
Rumunsko,
Slovensko,
Spojené království,
Švédsko.

Finsko,
Irsko,
Kypr,
Lotyšsko,
Maďarsko,
Německo,
Polsko,
Rakousko,
Řecko,
Slovinsko,
Španělsko,

Státy Evropské unie – základní charakteristika

V této části, jsou stručně charakterizovány členské státy EU. U každého státu je uvedena rozloha, počet obyvatel, rok vstupu do EU, státní zřízení, hlavní město a měna.

Belgie – Belgické království

- Rozloha: 30 158 km².
- Počet obyvatel: 10,2 mil.
- Rok vstupu do EU: zakládajících členů.
- Státní zřízení: Konstituční monarchie.
- Hlavní město: Brusel.
- Měna: Euro⁶¹.

Bulharsko

- Rozloha: 111 000 km².
- Počet obyvatel: 7,8 mil.

- Rok vstupu do EU: 2007.
- Státní zřízení: Republika.
- Hlavní město: Sofia.
- Měna: lev⁶².

Česká republika

- Rozloha: 79 000 km².
- Počet obyvatel: 10,3 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Praha.
- Měna: Česká koruna⁶³.

61

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1247_cs.htm 30. 11. 2011.

62

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art4519_cs.htm 30. 11. 2011.

Dánsko

- Rozloha: 43 094 km².
- Počet obyvatel: 5,3 mil.
- Rok vstupu do EU: 1973.
- Státní zřízení: konstituční monarchie.
- Hlavní město: Kodaň.
- Měna: Dánská koruna⁶⁴.

Estonsko

- Rozloha: 45 000 km².
- Počet obyvatel: 1,4 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Talinn.
- Měna: Euro⁶⁵.

Finsko

- Rozloha: 338 000 km².
- Počet obyvatel: 5,1 mil.
- Rok vstupu do EU: 1995.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Helsinky.
- Měna: Euro⁶⁶.

⁶³

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2858_cs.htm 30. 11. 2011.

⁶⁴

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1248_cs.htm 30. 11. 2011.

⁶⁵

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2862_cs.htm 30. 11. 2011.

⁶⁶

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1263_cs.htm 30. 11. 2011.

Francie

- Rozloha: 550 000 km².
- Počet obyvatel: 60,4 mil.
- Rok vstupu do EU: zakládající člen.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Paříž.
- Měna: Euro⁶⁷.

Irsko

- Rozloha: 72 000 km².
- Počet obyvatel: 3,7 mil.
- Rok vstupu do EU: 1973.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Dublin.
- Měna: Euro⁶⁸.

Itálie

- Rozloha: 301 263 km².
- Počet obyvatel: 57,6 mil.
- Rok vstupu do EU: zakládající člen.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Řím.
- Měna: Euro⁶⁹.

⁶⁷

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1256_cs.htm 30. 11. 2011.

⁶⁸http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1257_cs.htm 30. 11. 2011.

⁶⁹

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1258_cs.htm 30. 11. 2011.

Kypr

- Rozloha: 9000 km².
- Počet obyvatel: 0,7 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Lefkosia.
- Měna: Euro⁷⁰.

Litva

- Rozloha: 65000km².
- Počet obyvatel: 3,7 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlaví město: Vilnius.
- Měna: litas⁷¹.

Lotyšsko

- Rozloha: 65000km².
- Počet obyvatel: 2,4 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Riga.
- Měna: lat⁷².

70

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2853_cs.htm 5. 12. 2011.

71

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2860_cs.htm 5. 12. 2011.

72

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2861_cs.htm 5. 12. 2011.

Lucembursko

- Rozloha: 2 586 km².
- Počet obyvatel: 429 200.
- Rok vstupu do EU: zakládající člen.
- Státní zřízení: konstituční monarchie.
- Hlavní město: Lucemburk.
- Měna: Euro⁷³.

Maďarsko

- Rozloha: 93 000 km².
- Počet obyvatel: 10,2 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Budapešť.
- Měna: Forint⁷⁴.

Malta

- Rozloha: 300 km².
- Počet obyvatel: 0,4 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Valletta.
- Měna: Euro⁷⁵.

73

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1259_cs.htm 5. 12. 2011.

74

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2856_cs.htm 5. 12. 2011.

75

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2854_cs.htm 5. 12. 2011.

Německo

- Rozloha: 356 854 km².
- Počet obyvatel: 82 mil.
- Rok vstupu do EU: zakládající člen.
- Státní zřízení: Federální republika.
- Hlavní město: Berlín.
- Měna: Euro⁷⁶.

Nizozemsko

- Rozloha: 41 864 km².
- Počet obyvatel: 15,8 mil.
- Rok vstupu do EU: zakládající člen.
- Státní zřízení: Konstituční monarchie.
- Hlavní město: Amsterdam.
- Měna: Euro⁷⁷.

Polsko

- Rozloha: 313 000 km².
- Počet obyvatel: 38,7 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Varšava.
- Měna: zlotý⁷⁸.

76

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1252_cs.htm 5. 12. 2011.

77

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1260_cs.htm 11. 12. 2011.

78

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art2859_cs.htm 11. 12. 2011.

Portugalsko

- Rozloha: 92 072 km².
- Počet obyvatel: 10,8 mil.
- Rok vstupu do EU: 1986.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Lisabon.
- Měna: Euro⁷⁹.

Rakousko

- Rozloha: 88 945 km².
- Počet obyvatel: 8,1 mil.
- Rok vstupu do EU: 1995.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Vídeň.
- Měna: Euro⁸⁰.

Rumunsko

- Rozloha: 238 000 km².
- Počet obyvatel: 21,8 mil.
- Rok vstupu do EU: 2007.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Bukurešť.
- Měna: Nové leu⁸¹.

79

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1261_cs.htm 11. 12. 2011.

80

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art1241_cs.htm 11. 12. 2011.

81

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art4520_cs.htm 11. 12. 2011.

Řecko

- Rozloha: 131 957 km².
- Počet obyvatel: 10,5 mil.
- Rok vstup do EU: 1981.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Atény.
- Měna: Euro⁸².

Slovensko

- Rozloha: 49 000 km².
- Počet obyvatel: 5,4 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Bratislava.
- Měna: Euro⁸³.

Slovinsko

- Rozloha: 20 000 km².
- Počet obyvatel: 2 mil.
- Rok vstupu do EU: 2004.
- Státní zřízení: republika.
- Hlavní město: Ljubljana.
- Měna: Euro⁸⁴.

Spojené království

- Rozloha: 242 500 km².
- Počet obyvatel: 58,6 mil.
- Rok vstupu do EU: 1973.
- Státní zřízení: Konstituční monarchie.
- Hlavní město: Londýn.
- Měna: Libra šterlinků⁸⁵.

Španělsko

- Rozloha: 504 782 km².
- Počet obyvatel: 39,4 mil.
- Rok vstupu do EU: 1986.
- Státní zřízení: konstituční monarchie.
- Hlavní město: Madrid.
- Měna: Euro⁸⁶.

Švédsko

- Rozloha: 450 000 km².
- Počet obyvatel: 8,9 mil.
- Rok vstupu do EU: 1995.
- Státní zřízení: konstituční monarchie.
- Hlavní město: Stockholm.
- Měna: Švédská koruna⁸⁷.

82

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art12_53_cs.htm 11. 12. 2011.

83

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art28_57_cs.htm 11. 12. 2011.

84

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art28_55_cs.htm 11. 12. 2011.

85

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art12_65_cs.htm 11. 12. 2011.

86

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art12_55_cs.htm 11. 12. 2011.

87

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/ms/art12_64_cs.htm 11. 12. 2011.

Rozlohou největším státem je Francie s rozlohou 550 km² a nejmenším je Malta s rozlohou 300 km². S největším počtem obyvatel je na prvním místě Německo s 82 miliony obyvatel a nejmenším je Malta s počtem obyvatel 0,4 milionu. V EU je 7 států, které jsou konstituční monarchií, jeden stát, kterým je Německo, je federální republika a zbytek, tj. 19 států je republikou. V Eurozóně, tzn. země jejichž měnou je Euro, je celkem 16 států.

Novým příchozím státem bude Chorvatsko, které vstoupí do EU 1. července 2013. Evropský parlament schválil vstup 1. prosince 2011 a podpis smlouvy byl uskutečněn 9. prosince 2011. Chorvatsko zažádalo o vstup do EU v roce 2003 a o rok později získalo status kandidátské země.⁸⁸

3.3 Sociální politika v EU

Zabývá se tvorbou pracovních míst, zvyšováním jejich kvality, otevřenou společností a rovnými příležitostmi pro všechny.

Hlavní témata sociální politiky:

- Tvorba více pracovních míst a zvyšování jejich kvality - Evropská strategie zaměstnanosti
- Volný pohyb pracovníků a koordinace systémů sociálního zabezpečení - každý občan má právo pracovat a žít v kterémkoli státě EU
- Zlepšování pracovních podmínek - společné minimální normy na pracovišti
- Sociální začleňování a boj proti diskriminaci - boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení
- Rovnost žen a mužů - podpora rovných příležitostí⁸⁹

Zaměstnanost a sociální věci

„Chce-li Evropa obstát v konkurenci s rozvíjejícími se ekonomikami, musí pro svou dynamickou společnost založenou na znalostech vytvořit pracovní místa. To vyžaduje

⁸⁸ Srov. http://zpravy.idnes.cz/evropsky-parlament-schvalil-vstup-chorvatu-do-eu-fvq-/zahranicni.aspx?c=A111201_131143_zahranicni_ip1 18. 12. 2011.

⁸⁹ Srov. http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/politiky_evropske_unie/eu_a_socialni_politika.html 5. 3. 2012.

investice do školství a vědy a také do politiky zaměstnanosti, která musí držet krok s vývojem a vyvést Unii z hospodářské krize.“⁹⁰

Evropská strategie zaměstnanosti

Cílem této strategie (Strategie Evropa 2020) je vytvořit nová a lepší pracovní místa v EU.⁹¹

Opatření evropské strategie zaměstnanosti:

1. zvýšit efektivitu pracovních trhů
2. zlepšit dovednosti pracovníků potřebné pro jejich uplatnění na trhu práce
3. zvýšit kvalitu pracovních míst i podmínek
4. vytvořit nová pracovní místa.

3 hlavní cíle strategie, které by měly být splněny do roku 2020, jsou:

1. mělo by být zaměstnáno 75% osob ve věku 20 až 64 let
2. počet žáků a studentů, kteří nedokončí školu, by se měl snížit pod 10 % a nejméně 40 % lidí ve věku 30 až 34 let by mělo mít dokončené vysokoškolské vzdělání
3. počet lidí, kteří žijí v chudobě a sociálním vyloučení nebo jsou na pokraji chudoby a sociální vyloučení jim hrozí, by se měl snížit alespoň o 20 milionů.⁹²

Práva na pracovišti

Právní předpisy EU v oblasti zaměstnanosti zaručují minimální úroveň ochrany každému, kdo žije a pracuje v Evropské unii.

Nejdůležitější práva na pracovišti:

1. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: obecná práva a povinnosti, pracoviště, pracovní zařízení, specifická rizika a pracovníci na rizikových místech.

⁹⁰ http://europa.eu/pol/socio/index_cs.htm 5. 3. 2012.

⁹¹ Srov. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=81&langId=cs> 5. 3. 2012.

⁹² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=81&langId=cs> 5. 3. 2012.

2. Rovné příležitosti pro ženy a muže: rovné zacházení v práci, těhotné pracovnice, mateřská dovolená, rodičovská dovolená.
3. Ochrana před diskriminací na základě pohlaví, rasy, náboženství, věku, zdravotního postižení a sexuální orientace.
4. Pracovní právo: práce na částečný úvazek, smlouvy na dobu určitou, pracovní doba, mladí lidé v práci, informování zaměstnanců a konzultace s nimi.⁹³

3.4 Minimální mzda v EU

Tuto mzdu pobírají občané, kteří mají nízkou kvalifikaci. Jsou to lidé, kteří pracují v průmyslu, zemědělství nebo hotelnictví. Nejméně lidí pracujících za minimální mzdu je ve Velké Británii, kde jsou to pouze 4% a po ní následuje Španělsko s 6%. Nejvíce je pak v Lucembursku, kde je 16% občanů a potom Francie s 14%. V EU je více žen, které pobírají minimální mzdu než mužů, protože jsou více ochotné za tuto mzdu pracovat, je to přibližně 75% z občanů, kteří pobírají minimální mzdu v Evropě. Nejvíce ve Velké Británii a Nizozemí, kde je 80% žen a v Německu 79% žen z celkového počtu lidí pobírajících minimální mzdu.⁹⁴ Následující tabulka zachycuje výši minimálních mezd ve členských státech EU.

Tab. 8 Minimální mzda v EU⁹⁵ – přepočteno podle kurzu Evropské centrální banky 5. 3. 2012

Země	Měna	Minimální mzda	Přečet na Euro	Datum účinnosti
Belgie	EUR	1 498,87		1. 5. 2011
Bulharsko	BGN	290,00	148,27	1. 4. 2012
Česká republika	CZK	8 000,00	323,69	1. 1. 2007
Dánsko	DKK	Není zákonem stanovena		
Estonsko	EUR	290,00		1. 1. 2012
Finsko	EUR	Není zákonem stanovena		
Francie	EUR	1 398,37		1. 1. 2012
Irsko	EUR	1 499,33		1. 7. 2011
Itálie	EUR	Není zákonem stanovena		
Kypr	EUR	909,00		1. 4. 2011

⁹³ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=81&langId=cs> 5. 3. 2012.

⁹⁴ Srov. <http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-v-eu-neni-podminkou/> 5. 3. 2012.

⁹⁵ Srov. <http://www.fedee.com/pay-job-evaluation/minimum-wage-rates/> 5. 3. 2012

Litva	LTL	800,00	231,69	1. 1. 2008
Lotyšsko	LVL	200,00	286,41	1. 1. 2011
Lucembursko	EUR	1 801,49		1. 1. 2011
Maďarsko	HUF	92 000,00	318,01	1. 1. 2012
Malta	EUR	685314		1. 1. 2012
Německo	EUR	Není zákonem stanovena		
Nizozemí	EUR	1 446,60		1. 1. 2012
Polsko	PLN	1 500,00	365,19	1. 1. 2012
Portugalsko	EUR	485,00		1. 1. 2012
Rakousko	EUR	1 000,00		1. 1. 2009
Rumunsko	RON	700,00	160,89	1. 1. 2012
Řecko	EUR	585,78		1. 3. 2012
Slovensko	EUR	327,00		1. 1. 2012
Slovinsko	EUR	748,10		1. 3. 2011
Spojené království	GBP	1 053,00	1 264,56	1. 10. 2011
Španělsko	EUR	641,50		1. 1. 2011
Švédsko	SEK	Není zákonem stanovena		

Tab. 9 Pořadí zemí podle minimální mzdy

	Země	Minimální mzda v EU (EUR)
1.	Lucembursko	1 801,49
2.	Irsko	1 499,33
3.	Belgie	1 498,87
4.	Nizozemí	1 446,60
5.	Francie	1 398,37
6.	Spojené království	1 264,56
7.	Rakousko	1 000,00
8.	Kypr	909,00
9.	Slovinsko	748,10
10.	Malta	685,14
11.	Španělsko	641,50
12.	Řecko	585,78
13.	Portugalsko	485,00

14.	Polsko	365,19
15.	Slovensko	327,00
16.	Česká republika	323,69
17.	Maďarsko	318,01
18.	Estonsko	290,00
19.	Lotyšsko	286,41
20.	Litva	231,69
21.	Rumunsko	160,89
22.	Bulharsko	148,27

Nejnižší minimální mzdu, v absolutním vyjádření, pobírají občané státu Bulharsko, jejich minimální mzda činí v přepočtu na euro 148,27 a nejvyšší minimální mzdu pobírají občané Lucemburska ve výši 1 801,49 EUR. Česká republika se umístila na 16. místě s minimální mzdou ve výši 323,69 EUR, z celkového počtu 22 států. Nejvíce upadlo Řecko, které mělo ještě minulý rok minimální mzdu ve výši 740,00 EUR, kleslo o 154,22 EUR. Zbylé státy, Dánsko, Finsko, Itálie, Německo, Švédsko, nemají minimální mzdu zákonem stanovenou.

3.5 Poměr minimální mzdy k průměrné měsíční mzdě

Průměrná měsíční mzda je jedním z nejdůležitějších prvků v této práci, jelikož je údaje o průměrné mzdě jsou důležité pro účel naplnění cíle této práce. V tabulce 10 jsou vypsány státy EU a jejich průměrné měsíční mzdy. Pomocí těchto údajů je v tabulce 11 přepočten poměr minimální mzdy a průměrné mzdy, který má větší vypovídací schopnost o úrovni minimální mzdy v jednotlivých zemích EU než výše minimální mzdy vyjádřena v absolutní hodnotě.

Průměrná mzda za rok 2011

Tab. 10 Pořadí zemí dle průměrné mzdy v Eurech⁹⁶

Státy EU		Průměrná měsíční mzda v EUR
1.	Lucembursko	3 914,00
2.	Spojené království	3 843,00
3.	Belgie	3 227,00
4.	Finsko	2 873,00
5.	Rakousko	2 801,00
6.	Německo	2 799,00
7.	Francie	2 688,00
8.	Irsko	2 412,00
9.	Itálie	2 348,00
10.	Španělsko	1 848,00
11.	Řecko	1 391,00
12.	Slovinsko	1 381,00
13.	Malta	1 346,00
14.	Portugalsko	1 288,00
15.	Česká republika	838,00
16.	Estonsko	772,00
17.	Slovensko	751,00
18.	Maďarsko	735,00
19.	Polsko	697,00
20.	Litva	651,00
21.	Lotyšsko	594,00
22.	Rumunsko	772,00
23.	Bulharsko	215,00
24.	Dánsko	Není uvedeno
25.	Nizozemí	Není uvedeno
26.	Kypr	Není uvedeno
27.	Švédsko	Není uvedeno

Tab. 10 Pořadí zemí dle průměrné mzdy v Eurech⁹⁷ - vlastní zpracování

⁹⁶ Srov. <http://www.cssd-tabor.cz/index.php/novinky/precetli-jsme-za-vas/28-prumerne-mzdy-v-eu-2011>
7. 3. 2012.

⁹⁷ Srov. <http://www.cssd-tabor.cz/index.php/novinky/precetli-jsme-za-vas/28-prumerne-mzdy-v-eu-2011>
7. 3. 2012.

Nejvyšší průměrnou měsíční mzdu, jak vyplývá z tabulky, pobírá opět stát Lucembursko ve výši 3 914 EUR a nejnižší je opět v Bulharsko, kde činí pouze 215 EUR/měsíc. Česká republika skončila na 15. místě s průměrnou měsíční mzdou 838 EUR z počtu 23 států Evropské unie, u kterých je uvedena průměrná mzda.

Poměr minimální mzdy a průměrné měsíční mzdy

Tab. 11 Poměr minimální mzdy k průměrné mzdě – vlastní zpracování

Státy	Minimální mzda/Průměrná mzda	Přepočet
Belgie	1 498,87 / 3 227	0,464 = 46,4%
Bulharsko	148,27 / 215	0,689 = 68,9%
Česká republika	323,69 / 838	0,386 = 38,6%
Estonsko	290 / 772	0,376 = 37,6%
Francie	1 398,37 / 2 688	0,520 = 52,0%
Irsko	1 499,33 / 2 412	0,622 = 62,2%
Litva	231,69 / 351	0,660 = 66,0%
Lotyšsko	286,41 / 594	0,482 = 48,2%
Lucembursko	1 801,49 / 3 914	0,460 = 46,0%
Maďarsko	318,01 / 735	0,433 = 43,3%
Malta	685,14 / 1 346	0,509 = 50,9%
Polsko	365,19 / 697	0,524 = 52,4%
Portugalsko	485 / 1 288	0,376 = 37,6%
Rakousko	1000 / 2 801	0,357 = 35,7%
Rumunsko	160,89 / 355	0,453 = 45,3%
Řecko	585,78 / 1 391	0,421 = 42,1%
Slovensko	327 / 751	0,435 = 43,5%
Slovinsko	748,10 / 1 381	0,542 = 54,2%
Spojené království	1 264,56 / 3 843	0,329 = 32,9%
Španělsko	641,50 / 1 848	0,347 = 34,7%

Tato tabulka obsahuje procentuální výsledek minimální mzdy k průměrné měsíční mzdě, vše je zaokrouhleno na 3 desetinná místa. Je zde tedy vyjádřeno, kolik procent průměrné mzdy tvoří minimální mzda ve státech EU. Kvůli špatné dostupnosti dat, zde nejsou uvedeny všechny státy EU. Celkem je v tabulce uvedeno 20 států EU z celkového počtu 27 států. V následujícím textu jsou uvedeny státy s nejvyšším

a nejnižším poměrem minimální mzdy a průměrné mzdy a rozdělení do 4 skupin, od nejnižší po nejvyšší, podle tohoto poměru.

Nejvyšší poměr minimální mzdy a průměrné měsíční mzdy nese Bulharsko. Minimální mzda tvoří 68,9% průměrné měsíční mzdy. Jak už je uvedeno v tabulce č. 9, má Bulharsko v absolutním vyjádření nejnižší minimální mzdu v EU a v tabulce č. 10 lze vyčíst, že i s průměrnou měsíční mzdou jsou na posledním místě. Jelikož tyto dva údaje nejsou moc rozdílné, dalo se očekávat, že tento poměr bude jeden z nejvyšších.

Nejnižší poměr vyšel u Spojeného království, kde minimální mzda tvoří 32,9% průměrné měsíční mzdy. V tabulce č. 9 se Spojené království nachází na 6. místě s minimální mzdou 1 264,56 EUR. S průměrnou měsíční mzdou 3 843 EUR se Spojené království nachází na 2. místě. Vzhledem k rozdílnosti mezd je pochopitelný tak nízký výsledek.

Estonsko a Portugalsko vykazují stejný poměr 37,6% minimální mzdy k průměrné mzdě. Což neznamená, jak je vidět z tabulek č. 9 a 10, že mají stejnou minimální mzdu a průměrnou mzdu. Tyto státy se umístily, na pomyslném žebříčku, na 4. místě.

Do první skupiny s poměrem od 32,9% až po 37,6% náleží tyto státy s těmito poměry:

- Spojené království – 32,9%,
- Španělsko – 34,7%,
- Rakousko – 35,7%,
- Estonsko a Portugalsko – 37,6%.

Druhou skupinu zahrnují státy, které mají poměr od 38,6% do 45,3%:

- Česká republika – 38,6%,
- Řecko – 42,1%,
- Maďarsko – 43,3%,
- Slovensko – 43,5%,
- Rumunsko – 45,3%.

Třetí skupina, s poměrem od 46,0% do 52,0%, obsahuje tyto státy:

- Lucembursko – 46,0%,
- Belgie – 46,4%,
- Lotyšsko – 48,2%,
- Malta – 50,9%,
- Francie – 52,0%.

Čtvrtá a poslední skupina zahrnuje státy s poměrem od 52,4% do 68,9%:

- Polsko – 52,4%,
- Slovinsko – 54,2%,
- Irsko – 62,2%,
- Litva – 66,0%,
- Bulharsko – 68,9%.

Závěr

Vznik minimální mzdy je připisován Novému Zélandu a je datován k roku 1894. V České republice se datuje k roku 1919. Práce dále obsahuje vývoj minimální mzdy od roku 1991, tedy ještě v Československu, do roku 2007, kdy byla zatím poslední změna, ve výši minimální mzdy. To stejné se dá říct i o průměrné měsíční mzdě, která od roku 1993 až po rok 2010 stoupla o 17 174 Kč. V návaznosti na tyto údaje je vypočten poměr minimální mzdy k průměrné mzdě. Nejnižší poměr 22,45%, tedy kolik procent průměrné měsíční mzdy tvoří minimální mzda, je za rok 1998 a nejvyšší 39,36% za rok 2006.

Práce dále obsahuje údaje o minimální mzdě v členských státech EU. Nejvyšší minimální mzdu pobírají občané v Lucembursku, kde činí 1 801,49 EUR a nejnižší 148,27 EUR v Bulharsku.

Hlavním cílem této práce bylo porovnat minimální mzdu k průměrné měsíční mzdě všech členských států EU, proto nepostradatelnými údaji byla výše průměrné měsíční mzdy v členských státech EU. Bylo zjištěno, že opět jako u minimální mzdy má nejvyšší průměrnou měsíční mzdu 3 914,00 EUR Lucembursko a nejnižší Bulharsko 215,00 EUR. Dále je vypočten poměr minimální mzdy k průměrné měsíční mzdě v jednotlivých členských státech EU. Bohužel kvůli špatné dostupnosti dat a neaktuálnosti údajů, zde nejsou uvedeny všechny členské státy. Také v tabulce nejsou uvedeny státy, které nemají zákonem stanovenou minimální mzdu.

Porovnáním minimální mzdy k průměrné měsíční mzdě, byla zjištěna skutečnost, kolik procent průměrné mzdy tvoří minimální mzda v členských státech EU, což může být odrazem nastaveného systému sociální politiky v daných zemích. Nejnižší poměr 32,9% těchto mezd nese Spojené království a nejvyšší poměr 68,9% Bulharsko.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Kralčáková Jana
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Minimální mzda v České republice a EU
Název práce v anglickém jazyce:	The Minimum Wages in the Czech Republic and the EU
Vedoucí práce:	Ing. Jolana Kvičalová
Počet stran:	50
Počet příloh:	0
Rok obhajoby:	2012
Klíčová slova v českém jazyce:	Minimální mzda, mzda, Česká republika, Evropská unie
Klíčová slova v anglickém jazyce:	Minimum wage, Wage, Czech Republic, European Union

Hlavním tématem této práce je minimální mzda v České republice a členských státech Evropské unie. Proto se zaměřuje na minimální mzdu jak v České republice, tak i v ostatních zemích Evropské unie. Hlavním cílem práce je zjištění jaké procento minimální mzdy mají státy k průměrné měsíční mzdě. Dále se práce zabývá historií České republiky a Evropské unie, stručnou charakteristikou členských států, mzdou a zaručenou mzdou. Nakonec se dotýká tématu jaký má vliv minimální mzda na zaměstnanost, nezaměstnanost a konkurenceschopnost podniků.

The main topic of this thesis is minimum wage in the Czech Republic and other member states of European Union. That is why it focuses on minimum wage as in the Czech Republic as in other states of European Union. The main aim of thesis is finding out of how many percent of minimum wage have states in comparison to average monthly wage. In addition the thesis includes history of the Czech Republic and European

Union, brief characteristic of member states, wage and guaranteed wage. Finally it mentions how minimum wage influences employment, unemployment and competitiveness of companies.

LITERATURA A PRAMENY

MACÁKOVÁ, L. a kol. *Mikroekonomie: Základní kurs*. 8. aktualizované vydání. Slaný: MELANDRIUM, 2003. 276 stran. ISBN 80-86175-38-3.

MALINSKÝ, J. *Minimální mzda v České republice a EU*. Kladno, 2009. Bakalářská práce. Středočeský vysokoškolský institut, s.r.o.

MANKIW, M. G. *Zásady ekonomie*, 1. vyd. Praha: Grada, 2000, 768 stran, ISBN: 80-7169-891-1.

NEUMARK, D., WASCHER, W. *Minimum wages and Employment*, Paperback, 2007.

SAMUELSON, P. A. a W. D. NORDHAUS. *Ekonomie*. 18. vyd. Praha: NS Svoboda, 2007. 800 stran. ISBN 978-80-205-0590-3.

ŠIMEČEK, F., *Vybrané ekonomické souvislosti minimální mzdy*, Vysoké učení technické v Brně, Ústav financí.

ŠVARCOVÁ, J. a kol. *Ekonomie: Stručný přehled*. Zlín: CEED, 2008. 303 stran. ISBN 978-80-903433-7-5.

ŽÁK, M. a kolektiv autorů. *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde Praha a.s., 1999. 806 stran. ISBN 80-7201-172-3.

Zákon č. 262/2006 sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

INTERNETOVÉ ZDROJE

Aktualne.centrum.cz [online]. Dostupné z: www.aktualne.centrum.cz.
Ceskenoviny.cz [online]. Dostupné z: www.ceskenoviny.cz.
Cr.ic.cz [online]. Dostupné z: www.cr.ic.cz.
Cssd-tabor.cz [online]. Dostupné z: www.cssd-tabor.cz.
Czso.cz [online]. Dostupné z: www.czso.cz.
Ec.europa.eu [online]. Dostupné z: www.ec.europa.eu.
Europa.eu [online]. Dostupné z: www.europa.eu.
Euroskop.cz [online]. Dostupné z: www.euroskop.cz.
Fedee.com [online]. Dostupné z: www.fedee.com.
Finance.cz [online]. Dostupné z: www.finance.cz.
Koppel.cz [online]. Dostupné z: www.koppel.cz.
Mesec.cz [online]. Dostupné z: www.mesec.cz.
Minimum-wage.org [online]. Dostupné z: www.minimum-wage.org.
Mpsv.cz [online] pdf. Dostupné z: www.mpsv.cz.
Mpsv.cz [online]. Dostupné z: www.mpsv.cz.
Mzv.cz [online]. Dostupné z: www.mzv.cz.
Oszptns.cmkos.cz [online] pdf. Dostupné z: www.oszptns.cmkos.cz.
Podnikatel.cz [online]. Dostupné z: www.podnikatel.cz.
Pravnipredpisy.cz [online]. Dostupné z: www.pravnipredpisy.cz.
Pravniradce.ihned.cz [online]. Dostupné z: www.pravniradce.ihned.cz.
Rozumimepenezum.cz [online]. Dostupné z: www.rozumimepenezum.cz.
Skudlime.cz [online]. Dostupné z: www.skudlime.cz.
Testyzucetnictvi.cz [online]. Dostupné z: www.testyzucetnictvi.cz.
Themanager.org [online]. Dostupné z: www.themanager.org.
Vypocet-ciste-mzdy.cz [online]. Dostupné z: www.vypocet-ciste-mzdy.cz.
Zpravy.idnes.cz [online]. Dostupné z: www.zpravy.idnes.cz.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Výpočet čisté mzdy	7
Tab. 2 Mzda při omezeném pracovním uplatnění	19
Tab. 3 Vývoj minimální mzdy od roku 1991.....	20
Tab. 4 Vývoj průměrné mzdy v ČR.....	21
Tab. 5 Poměr minimální mzdy a průměrné mzdy	21
Tab. 6 Průměrná mzda krajů ČR	22
Tab. 7 Zaručená mzda podle platových tříd	23
Tab. 8 Minimální mzda v EU	36
Tab. 9 Pořadí zemí podle minimální mzdy.....	37
Tab. 10 Pořadí zemí dle průměrné mzdy v Eurech - vlastní zpracování	39
Tab. 11 Poměr minimální mzdy k průměrné mzdě	40

SEZNAM GRAFŮ

Graf. 1 Poptávka práce.....	11
Graf. 2 Nabídka práce	12
Graf. 3 Trh práce a vznik nezaměstnanosti.....	13

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Porterův diamant..... 15